

Instrukcja postępowania w sprawie wniosków osób, które żądają zaprzestania przetwarzania danych osobowych

obowiązująca na terenie Archidiecezji Katowickiej

Konsekwencją ustawowego ograniczenia kompetencji kontrolnych G[eneralnego] Inspektora Ochrony Danych Osobowych (łącznie z ograniczeniem możliwości stosowania procedur administracyjnych) w odniesieniu do danych administrowanych przez instytucje wyznaniowe jest wyłączenie stosowania przepisów art. 32-35 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jedn. Dz.U. z 2002 r. nr 101, poz. 926 z późn. zm). Zainteresowane osoby realizują zatem w porządku państwowym uprawnienia kontrolne (informacyjne i rektyfikacyjne) w trybie określonym przez prawo wewnętrzne właściwego związku wyznaniowego. Ponadto przetwarzanie przez związek wyznaniowy danych osób nie należących do tego związku, osób nie należących do żadnego związku wyznaniowego, bądź osób deklarujących inne przekonania religijne lub przynależność wyznaniową jest dopuszczalne jedynie za pisemną zgodą tych osób (art. 27 ust. 2 pkt 1). W związku z tym wydaję niniejszą instrukcję postępowania w sprawie wniosków osób, które żądają zaprzestania przetwarzania ich danych osobowych.

1. Żądania zaprzestania przetwarzania danych osoby, która dokonała aktu apostazji (całkowicie porzuciła wiarę chrześcijańską, np. przystąpiła do innego związku wyznaniowego), deklaruje inne przekonania religijne lub przynależność wyznaniową, bądź bezwyznaniowość mimo uprzedniego przyjęcia sakramentu chrztu świętego (tzw. „wierzący, ale niepraktykujący”, osoby deklarujące „wystąpienie z Kościoła”, osoby deklarujące się jako niewierzące) może dokonać tylko osoba pełnoletnia (kan. 98 § 1 i 2), zdolna do czynności prawnych, osobiście, w sposób świadomy i wolny (kan. 124-126), w formie pisemnej, w obecności proboszcza swego kanonicznego miejsca zamieszkania (stałego lub tymczasowego).

2. Żądanie, aby zostało uznane za skuteczne, winno być dokonane przez osobiste złożenie własnoręcznie podpisanego pisma, w którym osoba taka wyraźnie przedstawia swoją wolę (zaprzestanie dalszego przetwarzania jej danych osobowych i dokonanie odpowiedniej adnotacji w księdze chrztów). Oświadczenie winno zawierać także dane personalne tej osoby, motywację oraz dokładne dane dotyczące daty i parafii chrztu (z załączeniem świadectwa chrztu). W piśmie powinna się także znaleźć informacja o tym, iż osoba ta dokonuje tego aktu dobrowolnie i ze świadomością konsekwencji, jakie ów akt pociąga za sobą.

3. Nie wywołuje skutków kanonicznych oświadczenie złożone przed urzędnikiem cywilnym lub przesłane drogą pocztową czy elektroniczną.

4. Proboszcz ma obowiązek poinformować o kanonicznych skutkach aktu apostazji, a więc na pierwszym miejscu o karze ekskomuniki latae sententiae, którą zaciąga apostata (kan. 1364 § 1). Skutkami kanonicznymi tej kary są: niemożność sprawowania i przyjmowania sakramentów oraz sprawowania sakramentaliów; zakaz udziału ministerialnego w obrzędach kultu; zakaz wykonywania funkcji w Kościele (m. in.: funkcji chrzestnego, świadka bierzmowania, przynależności do publicznych stowarzyszeń, ruchów i organizacji kościelnych i katolickich, itp.); pozbawienie pogrzebu kościelnego (zob. kan. 316 § 1; 874 § 1, 4; 893 § 1; 915; 1184 § 1, 1; 1331). Zaprzestanie wykonywania praktyk religijnych nie pociąga za sobą kary ekskomuniki, niemniej osoba taka nie może być chrzestnym, świadkiem bierzmowania i w okolicznościach wymienionych w kan. 1184 § 1, 2 i 3 winna być pozbawiona pogrzebu kościelnego.

5. Jednocześnie należy wyjaśnić zainteresowanemu, że chrzest jest wydarzeniem, którego nie da się wymazać z historii życia człowieka, dlatego wykreślenie aktu z księgi chrztu nie jest możliwe. Gdyby ktoś powoływał się na prawo o ochronie danych osobowych, należy wyjaśnić, że w tej sprawie nie ma ono zastosowania: dane zawarte w księgach metrykalnych, jako udokumentowanie przyjętych sakramentów, są niezbędne do wykonywania własnych zadań Kościoła. Niemniej należy zaprzestać dalszego zbierania i przetwarzania danych tej osoby, np. w kartotece parafialnej.

6. Po przeprowadzonej rozmowie duszpasterskiej, a także po zbadaniu dokumentów tożsamości zainteresowanego i sprawdzeniu, czy żądanie zawiera wszystkie wymagane dane, proboszcz potwierdza dokument swoim podpisem i pieczęcią parafialną, umieszczając datę. Następnie, jeśli jest to równocześnie parafia chrztu tej osoby, dokonuje stosownego wpisu do parafialnej księgi ochrzczonych. W przypadku, kiedy miejscem złożenia żądania nie jest parafia chrztu zainteresowanego uwierzytelnioną kopię tego dokumentu proboszcz przesyła do kurii archidiecezjalnej. Kuria archidiecezjalna, jeśli nie stwierdzi nowych okoliczności, poleca proboszczowi parafii chrztu zainteresowanego dokonanie stosownego wpisu do parafialnej księgi ochrzczonych. Jeżeli zainteresowany przyjął chrzest w parafii, która należy do innej diecezji, wówczas kuria archidiecezjalna przesyła informację o żądaniu do kurii diecezji chrztu. Dokumentację tej sprawy, zwłaszcza oryginał oświadczenia zainteresowanego, należy zachować w archiwum parafii, w której złożył on swoje żądanie.

7. Treść wpisu w księdze ochrzczonych na marginesie aktu chrztu (zob. kan. 535 § 2) winna brzmieć: „*Dnia w Parafii..... w złożył/a żądanie zaprzestania dalszego przetwarzania jego/jej danych osobowych*”. Adnotacja ta musi być umieszczana na świadectwie chrztu. Świadectwo chrztu może być wykorzystywane wyłącznie w celach kościelnych, np. na potrzeby procesu małżeńskiego, przy spisywaniu protokołu przedślubnego itp. Nie wolno pod żadnym pozorem wydawać go osobom trzecim, w tym osobie, która skutecznie złożyła żądanie.

8. Po dokonaniu adnotacji w księdze chrztów proboszcz winien wystawić w 2 egzemplarzach dokument potwierdzający jej dokonanie. Jeden egzemplarz wręcza się osobiście zainteresowanemu w kancelarii parafialnej. Drugi egzemplarz z adnotacją „Oryginał odebrałam/em”, datą i nazwą miejscowości pozostaje w archiwum parafii. W wyjątkowych sytuacjach jeden egzemplarz tego dokumentu może zostać przesłany pocztą za poświadczeniem odbioru. Poświadczenie odbioru należy dołączyć do egzemplarza pozostającego w archiwum parafii.

9. W przypadku przesłania jakiegokolwiek korespondencji ze strony G[eneralnego] Inspektora Ochrony Danych Osobowych czy sądów państwowych należy o tym fakcie niezwłocznie (najpóźniej następnego dnia) poinformować kurię metropolitalną.

10. W przypadku, gdy do kurii lub parafii wpłynie informacja z zagranicy o „wystąpieniu z Kościoła” dokonanym wobec urzędnika cywilnego (zwłaszcza z terenów Niemiec), nie odnotowuje się tego faktu w księdze ochrzczonych. Zawiadomienie należy zachować w archiwum parafii, a przy okazji osobistej rozmowy z osobą, której sprawa dotyczy, podjąć z powagą tę kwestię, z zachowaniem wszystkich wymogów niniejszej instrukcji.

11. Jeśli w księdze ochrzczonych znajduje się, dokonana przed opublikowaniem niniejszej instrukcji, adnotacja o „wystąpieniu z Kościoła” tych, którzy wobec urzędnika cywilnego zgłosili wystąpienie, tego rodzaju wpisy należy traktować z należytą rozumą. Jeśli z wiedzy na temat danej osoby wynika, że pomimo złożonej deklaracji nie miała rzeczywistej woli dokonania aktu apostazji, należy zwrócić się do kurii z wnioskiem o anulowanie adnotacji w księdze ochrzczonych. Jeśli sprawa wyniknie przy okazji pogrzebu, można udzielić katolickiego pogrzebu w formie uznanej

przez proboszcza, o ile praktyka życia zmarłej osoby pozwala sądzić, iż nie miała ona woli dokonania apostazji, lub gdy przed śmiercią dała oznaki pokuty (kan. 1184 § 1).

12. Pomimo aktu apostazji, niezniszczalny charakter, jaki wyciska sakrament chrztu św. (kan. 849), pozostaje niezatarty. Apostata, chcący powrócić do pełnej wspólnoty z Kościołem, zgłasza się do swojego proboszcza. Sprawę należy wówczas przedstawić w kurii metropolitalnej. Jedyne ordynariusz może uwolnić z ciężącej na apostacie kary ekskomuniki, z zachowaniem przepisu kan. 1357. Po uwolnieniu z kary kościelnej należy dokonać stosownej adnotacji w księgach metrykalnych. Powracający do pełnej wspólnoty z Kościołem katolickim winien złożyć wyznanie wiary według zatwierzonego obrzędu („Obrzędy chrześcijańskiego wtajemniczenia dorosłych” – dodatek).

13. W niebezpieczeństwie śmierci grożącym apostacie zakaz przyjmowania sakramentów ulega zawieszeniu. W takiej sytuacji, podlegający karze ekskomuniki może otrzymać sakramentalne rozgrzeszenie, przyjąć namaszczenie chorych i przystąpić do Komunii św. (kan. 1352 § 1), jeżeli o to dobrowolnie poprosi i okaże postawę nawrócenia. Gdy minie niebezpieczeństwo śmierci należy zastosować procedurę, o której mowa w punkcie 12.

14. Instrukcja wchodzi w życie z dniem 1 października 2012 r.

Katowice, 17 września 2012 r.

VA I-7155/12

(-) ks. Adam Pawlaszczyk
Kancelarz
Kurii Metropolitalnej

(-) + Wiktor Skworc
Arcybiskup Metropolita
Katowicki

[instrukcja pobrana ze strony internetowej Archidiecezji Katowickiej](#)